

รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ครั้งที่ 2/2536

วันที่ 11 มีนาคม 2536 เวลา 14.00 น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรรมการผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุเทพ	เทือกสมบูรณ์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	ประธาน
2. นายปรีชา	อมอวย	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	กรรมการ
3. นางพกมาศ	รา เริงใจ	นักวิชาการพาณิชย์ 6 (แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์)	กรรมการ
4. นายอเนก	โรจน์ไพฑูริย์	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	กรรมการ
5. นายวสันต์	บุญเกิด	วิศวกรชลประทาน 8 (แทนอธิบดีกรมชลประทาน)	กรรมการ
6. นายภิญโญ	ชนะสุข	เจ้าหน้าที่บริหารงานปศุสัตว์ 7 (แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	กรรมการ
7. นายประเสริฐ	ศักดิ์ธนา	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการปลูกป่า (แทนอธิบดีกรมป่าไม้)	กรรมการ
8. นายธีรพันธ์	ภูคาสวรรค์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (แทนอธิบดีกรมประมง)	กรรมการ
9. นายมงคล	จันทร์เพ็ญ	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)	กรรมการ

10. นายคำรงค์	ปั้นประฉศ	ผู้อำนวยการกองสหกรณ์การเกษตร (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)	กรรมการ
11. นายปิติพงศ์	พิงบุญ ณ อยุธยา	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
12. นายศิลป์	ชินนรินทร์	หัวหน้าฝ่ายปกครองท้องถิ่น (แทนอธิบดีกรมการปกครอง)	กรรมการ
13. นายมนู	โอมะคุปต์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ
14. นายสุทัศน์	สิทธิวงศ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน 7 (แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)	กรรมการ
15. นายแสวง	กิจพันธ์	ผู้อำนวยการกองจัดที่ดิน (แทนอธิบดีกรมที่ดิน)	กรรมการ
16. นายทรงธรรม	ส่วนีเยะ	ผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเอง (แทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์)	กรรมการ
17. นายสุวัจจ์	ศิวิธานนท์	นักวิชาการอุตสาหกรรม 7 (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
18. นางผาสุนิทย	ปิณฑะรุจิ	รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง (แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง)	กรรมการ
19. นายกรุงไกร	ภัทรโกมล	รองอธิบดีกรมธนารักษ์ (แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ
20. นางมานวี	จักราริส	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ 7 (แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ)	กรรมการ
21. นายสุวรรณ	ไทรณล	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร	กรรมการ
22. นายอุตร	บุตรสิงห์	ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรทรา	กรรมการ
23. นายชัยวัฒน์	วงศ์วัฒนศานติ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
24. นายสมพงษ์	ลวนทอน	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ

25. นางสาวศุภศิริ อินทรสุขศรี	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
26. นายทองมี ศรีมะนิลา	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
27. นายवाद พากแก้ว	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
28. นายประเสริฐพันธุ์ พิพัฒน์กุล	เลขาธิการ ส.ป.ก.	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม   ทิศราชการ
2. ประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
3. นายไชยยศ เหมะรัชตะ   ทิศราชการ
4. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม   ทิศราชการ
5. นายสนั่น จันตรี   ทิศราชการ
6. นายสายันต์ คันสิน   ทิศราชการ

ผู้เชี่ยวชาญประชุม

1. นายสุทิน มุลพฤษ   รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
2. นางสาวนศรี ไชยมังคละ   ผู้ตรวจการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเกษตรกรกรม
3. นายเผด็จชัย เนียม   เลขานุการกรม ส.ป.ก.
4. นายสุรพล เพชรลอม   ผู้อำนวยการกองจัดการ ส.ป.ก.
5. นายวรเวทย์ ชำรงชัยลักษณ์   ผู้อำนวยการกองบริหารกองทุน ส.ป.ก.
6. นายฉันทลักษณ์ บุศยอังกูร   ผู้อำนวยการกองวิชาการ ส.ป.ก.
7. นายสุรจิต โขสิ่วสกุล   ผู้อำนวยการกองพัฒนารายได้ ส.ป.ก.
8. นายวิจิน โขสิ่วสกุล   ผู้อำนวยการกองวิศวกรรม ส.ป.ก.
9. นายไพโรจน์ โลกนิยม   ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิบัติหน้าที่
10. นายบุญยก วงศ์เรืองโรจน์   ปฏิบัติหน้าที่จังหวัดอุทัยธานี
11. นายฉพนทศ ทศิศร   เจ้าหน้าที่กองกลาง ส.ป.ก.
12. นายสุชุม เียนยิ่ง   เจ้าหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรม

13. นายเทพฤทธิ์	โกยโกโคสวรรณค์	เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
14. นางพูนผล	บุญไทย	เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง
15. นายวีระศักดิ์	พงษ์พล	เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน
16. นางสาวรรณา	ไทยเจริญ	เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง
17. นายเฉลิมพล	ชัยกิตติภรณ์	เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย
18. นายรุจ	เชื่อนสุวรรณ	คณะกรรมการประจำห้อง รรช.สุเทพ เพื่อกลุ่มกรรม
19. นายกิตติ	จักรักษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
20. นายสมศักดิ์	โกสวัชณะ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
21. นายสละ	กลิ่นทอง	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
22. นายอิทธิพล	ศรีเสาวลักษณ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
23. นายนิรันทร	มานะเกษตรธาร	ผู้อำนวยการปฏิบัติที่ดินจังหวัดเลย
24. นายฉันท เทพ	เศรษฐีพันธ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ฉะเชิงเทรา
25. นายอดุลย์	จอยสำเภา	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ฉะเชิงเทรา
26. นายสมชัย	อรามพงษ์พันธ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
27. นายศิริเอก	นุชชม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
28. นายเทียมทัน	อุณห.สุวรรณ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
29. นางเปรมจิต	สังขพงษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
30. นายภาเชนทร์	วรอาคมพิทักษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
31. น.ส.สุนันทา	วงษ์วาด	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
32. นายพนพงษ์	แถมเปลี่ยน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
33. นายศรีโรจน์	จิรวัดนจรรยา	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
34. นางสาวศิริ	ชวนิตย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
35. นางมะลิวัลย์	ไกรสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
36. นางลดาวัลย์	พินิจศักดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2536 เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2536
หน้า 23 บรรทัดที่ 4 จากสศทหายใจแก้ไขขอความท้ายหนังสืออนุญาต โดยนำความใน มาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ.ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาได้ไว้ เป็นต้น "ที่ดินที่บุคคล ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง"

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานตามที่แก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ 3.1 สรุปผลการปฏิบัติงานสำรวจรังวัดที่ดิน ตามนโยบายการปฏิรูปที่ดินประจำปี 2536

มติคณะกรรมการ รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ....

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้กำหนดระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการและการใช้จ่ายเงินของ โครงการที่ใช้เงินของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ.2520 ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ถือปฏิบัติมาโดยตลอดแล้ว นั้น ส.ป.ก. พิจารณาเห็นว่า ส.ป.ก. ได้ถือปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวมาเป็นเวลานาน แล้ว ทำให้ไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานได้ทั้งหมด จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไข โดยมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

1. เปลี่ยนชื่อระเบียบจาก "ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการและการใช้จ่ายเงินของ โครงการ ที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม" เป็น "ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำ

โครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความว่าระเบียบดังกล่าวเป็นระเบียบการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ซึ่งต้องออกเป็นระเบียบกระทรวงฯ อาศัยอำนาจตาม มาตรา 9 แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินฯ และ ส.ป.ก. ก็มีระเบียบกระทรวงฯ เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ อยู่แล้วด้วย

2. ประมวลอำนาจ เลขาธิการ ส.ป.ก. ไว้ในระเบียบที่แก้ไขใหม่ เพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติและการอ้างอิง

3. ปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2525 ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินกองทุนฯ ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้กู้ยืมแก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งคำสั่งของ ส.ป.ก.

ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้นำร่างระเบียบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วดังกล่าว ให้คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบพิจารณาแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

คำขอ

ขออนุมัติให้ ส.ป.ก. จัดทำร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. .... เสนอให้ ประธานคณะกรรมการลงนามเพื่อประกาศใช้ต่อไป

มติคณะกรรมการ

อนุมัติ

(ร่าง)

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19(12) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมวางระเบียบว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ...."

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3. ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย การจัดทำโครงการ และการใช้จ่ายเงินของโครงการที่ใช้เงินของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2520

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะกรรมการและคำสั่งอื่นใดในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า หน่วยงานภายในของ ส.ป.ก.และส่วนราชการ ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของราชการ ส่วนท้องถิ่น

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย

"คณะอนุกรรมการ" หมายความว่า คณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

/"เลขาธิการ".....

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก.

มอบหมาย

"โครงการ" หมายความว่า โครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอขออนุมัติใช้จ่ายเงินจาก
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"โครงการที่ได้รับอนุมัติ" หมายความว่า โครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ
หรือคณะกรรมการแล้ว

"โครงการหมุนเวียน" หมายความว่า โครงการที่ให้เงินของกองทุนในลักษณะเงิน
หมุนเวียน โดยใช้คืนกองทุนตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด

หมวด 1

การจัดทำ การเสนอ และการพิจารณาโครงการ

ข้อ 5. การจัดทำโครงการ ให้แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อโครงการ
- (2) หลักการและเหตุผล
- (3) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- (4) สถานที่ดำเนินการ
- (5) ผู้ดำเนินการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการดำเนินการ
- (6) วัตถุประสงค์ดำเนินงาน
- (7) ระยะเวลาดำเนินงานหรือรวมทั้งกำหนดวันเริ่มต้นและสิ้นสุดของการดำเนินงาน

โดยประมาณ

(8) ปริมาณงานและประมาณการค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งรายละเอียดแยกเป็นรายปี
โดยจำแนกเป็นหมวด ประเภท หรือรายการในลักษณะเดียวกับการขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

(9) ผู้เบิกจ่ายเงินและสถานที่เบิกจ่ายถ้าแยกเบิกจ่ายหลายแห่งต้องระบุทุกแห่ง
พร้อมทั้งค่าใช้จ่ายที่จะเบิกจ่ายของแต่ละแห่งด้วย

(10) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

(11) แลกส่วหรือรายละเอียดอื่น ๆ

/ข้อ 6.....

ข้อ 6. ค่าใช้จ่ายตามโครงการในหมวดค่าจ้างชั่วคราว ให้แสดงจำนวนอัตรา อัตราค่าจ้าง
ระยะเวลาการจ้าง วุฒิและหน้าที่หรือตำแหน่งของผู้ที่จะจ้างเป็นลูกจ้างด้วย

ข้อ 7. ค่าใช้จ่ายตามโครงการในหมวดค่าครุภัณฑ์ให้ระบุรายละเอียดครุภัณฑ์แต่ละรายการ
จำนวน ราคาต่อหน่วย ขนาด ประเภทและชนิดของครุภัณฑ์ประกอบ

ข้อ 8. ค่าใช้จ่ายตามโครงการในหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่เป็นค่าซื้อ หรือเวนคืน ค่า
เช่าที่ดิน หรือสิ่งหาริมทรัพย์ ให้แสดงรายละเอียดประกอบดังนี้

- (1) จำนวนเงินสดและมูลค่าพันธบัตร (ถ้ามี) ที่ต้องจ่าย
- (2) ราคาประเมินตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) จำนวนแปลงที่ดิน เนื้อที่และที่ตั้งของที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์

ข้อ 9. ค่าใช้จ่ายตามโครงการในหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่เป็นค่าสิ่งก่อสร้าง ให้แสดง
รายละเอียดประกอบตามกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐจัดสร้างเองให้แสดง
  - ก. ระยะเวลาทำการก่อสร้างและกำหนดวันเริ่มก่อสร้างโดยประมาณ
  - ข. แบบรูปรายการก่อสร้างโดยสังเขป 3 ชุด เว้นแต่การก่อสร้างตามแบบ
รูปรายการ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้อนุมัติให้ใช้เป็นแบบรูปรายการมาตรฐานแล้ว
จะระบุเพียงรหัสของแบบรูปรายการมาตรฐานนั้นก็ได้
  - ค. ปริมาณงานและประมาณการค่าใช้จ่าย โดยแยกเป็นประเภท หรือรายการ
พร้อมทั้งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยของงาน
- (2) การก่อสร้างที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดสร้างเองให้แสดง
  - ก. ระยะเวลาทำการก่อสร้างและกำหนดวันเริ่มก่อสร้างโดยประมาณ
  - ข. แบบรูปรายการก่อสร้างโดยสังเขป 3 ชุด เว้นแต่การก่อสร้างตามแบบ
รูปรายการ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้อนุมัติให้ใช้เป็นแบบรูปรายการมาตรฐานแล้ว จะ
ระบุเพียงรหัสของแบบรูปรายการมาตรฐานนั้นก็ได้
  - ค. ปริมาณงานและประมาณการค่าใช้จ่าย

/ง. ค่าใช้จ่าย....

ง. ค่าใช้จ่ายในการควบคุมงาน ในกรณีที่มีได้ตั้งไว้ในงบประมาณประจำปี
(3) การก่อสร้างที่โดยลักษณะของงานไม่จำเป็นต้องมีแบบรูปราชการไม่ว่ากรณีจะเป็น (1) หรือ (2) ให้แสดงปริมาณงานและประมาณการค่าใช้จ่าย โดยแยกเป็นประเภทหรือรายการ

ข้อ 10. ค่าใช้จ่ายตามโครงการที่เป็นโครงการหมุนเวียนแต่เพียงบางส่วนหรือทั้งหมด ให้มีรายละเอียดดังนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของโครงการหมุนเวียน
- (2) รายละเอียดและเงื่อนไขของโครงการหมุนเวียน
- (3) ระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้คืนกองทุน

ข้อ 11. ค่าใช้จ่ายตามโครงการจะมีค่าใช้จ่ายในลักษณะเงินบำเหน็จบำนาญ เงินราชการลับ ค่ารับรองและเงินอื่นในลักษณะเดียวกันมิได้

ข้อ 12. การเสนอโครงการ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเสนอต่อ ส.ป.ก. เพื่อเสนอคณะกรรมการดำเนินการต่อไป

สำหรับโครงการที่มีการกู้ยืมด้วย การเสนอต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการปฏิบัติที่คืนจังหวัดก่อน

ข้อ 13. โครงการดังต่อไปนี้ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

- (1) โครงการที่มีการกู้ยืมไม่เกิน 500,000 บาท
- (2) โครงการที่มีประมาณการค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายขาดจากเงินกองทุนการปฏิบัติที่คืนเพื่อเกษตรกรรมไม่เกิน 500,000 บาท
- (3) กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการมีมติกำหนด

กรณีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ

/การพิจารณา....

การพิจารณาตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้รวมถึงการวิเคราะห์ในด้านความเหมาะสม
ของโครงการและวิเคราะห์รายละเอียดค่าใช้จ่ายตามโครงการด้วย

หมวด 2

การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

ข้อ 14. ค่าใช้จ่ายของโครงการในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ และหมวดค่า
สาธารณูปโภค ให้ถือว่าจ่ายกันได้

ข้อ 15. การเปลี่ยนแปลงหมวด ประเภท หรือรายการ ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ จะ
กระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากเลขาธิการในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การเปลี่ยนแปลง จำนวนอัตรา และอัตราค่าจ้างของค่าใช้จ่าย ภายใน
หมวดค่าจ้างชั่วคราว ทั้งนี้ภายในวงเงินหมวดค่าจ้างชั่วคราวที่ได้รับอนุมัติแล้ว
- (2) การเปลี่ยนแปลงสถานที่หรือพื้นที่ปฏิบัติการหรือขยายพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้งนี้ ภายใน
ในขอบเขตรายละเอียดและวงเงินที่ได้รับอนุมัติ
- (3) การเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานตามโครงการภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติ
- (4) การใช้เงินที่มีเหลือจ่ายจากการจัดซื้อหรือจากการจ่ายเงินสำหรับรายการใด
รายการหนึ่ง ในหมวดค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง หมวดเงินอุดหนุน และหมวดรายจ่ายอื่นไปสมทบ
เพื่อจัดซื้อหรือจ่ายสำหรับอีกรายการหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่มิเป็นการเพิ่มรายการขึ้นใหม่ และไม่เป็นการ
ลดรายการเดิม ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายสมทบสำหรับรายการในหมวดเดียวกันหรือต่างหมวดกัน
การจ่ายสมทบตามความในวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการเพิ่มราคาต่อหน่วยของ
รายการที่จ่ายสมทบเกินกว่าร้อยละ 10 ของราคาที่ได้รับอนุมัติ
- (5) การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะ จำนวน ขนาด
ประเภท และชนิดของครุภัณฑ์ภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติเท่าที่ไม่เป็นการเพิ่มรายการขึ้นใหม่
- (6) การเปลี่ยนแปลงหรือลดรายการก่อสร้างซึ่งวงเงินค่าจ้างสูงกว่าวงเงินที่ได้
รับอนุมัติไม่เกินร้อยละ 10 แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการตัดทอนรายการที่อาจทำให้อาคาร สิ่งปลูกสร้างเสีย
ความมั่นคง แข็งแรง และประโยชน์ในการใช้สอยหรือเป็นการลดขนาดหรือจำนวนหน่วยการก่อสร้าง

/(7) การเปลี่ยนแปลง....

(7) การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการที่ได้รับอนุมัติกรณีอื่น ๆ เท่าที่ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ และไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะกรรมการ

(8) การเปลี่ยนแปลงรายการหมวดค่าวัสดุในกรณีที่เป็นการเพิ่มรายการชิ้นใหม่ทั้งนี้ ภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

(9) การเพิ่มวงเงินค่าก่อสร้าง ซึ่งเป็นผลจากการทำสัญญาแบบปรับราคาได้ในกรณีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล หรือสถานที่ดำเนินการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะแล้วในระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว

ข้อ 16. การเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับโครงการที่ได้รับอนุมัติในส่วนที่มีได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการหรือคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการนั้นแล้วแต่กรณี

หมวด 3

การเลื่อน การยกเลิก การขยาย และการปิดโครงการ

ข้อ 17. โครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วแต่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการแสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรค เพื่อขออนุมัติต่อเลขาธิการขอเลื่อนการเริ่มต้นโครงการออกไป เมื่อเลขาธิการอนุมัติให้เลื่อนการเริ่มต้นโครงการออกไปแล้วให้รายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ

ข้อ 18. โครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วแต่ไม่ได้ดำเนินการ หรือดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนด ถ้าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการเสนอขอยกเลิกต่อเลขาธิการ เมื่อเลขาธิการอนุมัติให้ยกเลิกโครงการแล้ว ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ

/ข้อ 19 โครงการ...

ข้อ 19. โครงการที่ไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการแจ้งเหตุผล ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาดำเนินการต่อเลขาธิการ เมื่อเลขาธิการอนุมัติให้ขยายระยะเวลาแล้วให้รายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ

ข้อ 20. โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ดำเนินการขออนุมัติปิดโครงการต่อเลขาธิการ เมื่อเลขาธิการอนุมัติให้ปิดโครงการแล้ว ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ

ข้อ 21. กรณีมีเงินเหลือจ่ายตามข้อ 18 และข้อ 20 ให้หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการโอนขายนิลกลับเข้าบัญชีเงินกองทุนทางส่วนกลางโดยเร็ว พร้อมทั้งแจ้งและแนบสำเนาหลักฐานการนำส่งเงินกองทุนดังกล่าวให้ ส.ป.ก. เพื่อทราบ

ข้อ 22. ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เสนอคณะกรรมการวินิจฉัย

ประกาศ ณ วันที่

ลงชื่อ

เรื่องที่ 4.2 ขออนุมัติกำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจนตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535

ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 80 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2535

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"เกษตรกร" หมายความว่า

- (1) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปี เพื่อประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องดินนั้น
- (2) ผู้ยากจน ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม และผู้เป็นบุตรของเกษตรกรที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

และตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 91 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2535

"มาตรา 3 บุคคลซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเกษตรกร

- (1) ผู้ยากจน ซึ่งหมายถึง ผู้มีรายได้ไม่สูงกว่าอัตรารายได้ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

รายได้ตาม (1) ให้หมายความรวมถึง สิทธิหรือประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นค่าเงินได้ด้วย .....

.....

- (2) .....

.....

- (3) .....

.....

ซึ่งบุคคลดังกล่าวต้องไม่มีอาชีพที่มีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพอยู่แล้ว ไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเอง และประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก"

จากระเบียบและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ส.ป.ก. จึงได้กำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจนเพื่อเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเป็นเกษตรกร โดยใช้ข้อมูลรายได้เฉลี่ยของแรงงานเกษตร ซึ่งสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นรายภาค คือ ภาคกลาง 7,000 บาทต่อคนต่อปี ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 6,000 บาทต่อคนต่อปี ภาคเหนือ 6,000 บาทต่อคนต่อปี ภาคใต้ 7,000 บาทต่อคนต่อปี และกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ 12,000 บาทต่อคนต่อปี และให้นำเสนอ สปก. เพื่อพิจารณาในการประชุม ครั้งที่ 7/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 ซึ่ง สปก. มีมติให้ ส.ป.ก. พบทวนใหม่ โดยให้ขอส่งเกณฑ์ ตัวเลขที่กำหนดควรจะสูงกว่าเดิม และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ นั้น ส.ป.ก. ได้ทบทวนและพิจารณาปรับปรุงอัตรารายได้ผู้ยากจนใหม่ตามความเห็นของคณะกรรมการฯ แล้ว จึงเสนอมาพร้อมนี้

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. ได้พิจารณาปรับปรุงการกำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจน ที่ให้ถือว่าเป็นเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกา โดยเปลี่ยนจากการใช้ข้อมูลรายได้เฉลี่ยของแรงงานเกษตร ซึ่งสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ มาใช้ข้อมูลรายได้ของครัวเรือนเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) แทน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. ใช้เกณฑ์รายได้ต่อคนต่อปีของบุคคลในครัวเรือน โดยให้รายได้ดังกล่าวรวมถึงสิทธิหรือประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นมาตรฐานในการพิจารณาที่ชัดเจน หากใช้เกณฑ์รายได้ของครัวเรือนจะพิจารณายาก เพราะขนาดครัวเรือนไม่เท่ากัน รายได้ย่อมแตกต่างกันด้วย
2. ใช้ข้อมูลรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรภาคกลาง ซึ่งสำรวจโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) และข้อมูลขนาดของครัวเรือนโดยเฉลี่ยจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เพื่อนำมาคำนวณรายได้ต่อคนต่อปีของบุคคลในครัวเรือน ทั้งนี้ เนื่องจาก
  - 2.1 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้น้อยและไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ดังนั้น การใช้ข้อมูลรายได้ของเกษตรกรเป็นตัวแทนของผู้ยากจนที่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรจึงมีความเหมาะสม
  - 2.2 รายได้ของเกษตรกรภาคกลาง สูงพอที่จะครอบคลุมรายได้ของผู้ยากจนที่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรจากภาคอื่น ๆ ด้วย

จากข้อมูลของ สศก. ปีการเพาะปลูก 2533/34 ปรากฏว่าเกษตรกรมีรายได้
ต่อคนต่อปีแยกเป็นภาคดังนี้

ภาคกลาง	13,000	บาท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7,000	บาท
ภาคเหนือ	9,000	บาท
ภาคใต้	11,000	บาท

(คั่งรายละเอียดในเอกสารหมายเลข 1)

2.3 สะท้อนต่อการจัดหาข้อมูล เพื่อให้ใช้ในการกำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจนในปี
ต่อ ๆ ไป เพราะ สศก. มีการสำรวจประมาณ 2 ปีต่อครั้ง

3. หากมีใครไม่มีข้อมูลรายได้เงินสดสุทธิของเกษตรกร ให้ใช้การประมาณค่าจาก
ข้อมูลล่าสุดที่มีการสำรวจ ทั่วด้วยราคาผู้บริโภคเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ที่ต้องการ แล้วปรับเศษ
เป็นจำนวนพันเพื่อสะดวกในการนำไปใช้ โดยมีข้อมูลรายได้จะย้อนหลังปีที่คัดเลือกเกษตรกร
อยู่ 1 ปี เช่น คัดเลือกเกษตรกรปี 2535 จะใช้ข้อมูลรายได้ปี 2534 เนื่องจากต้องสอบถาม
ข้อมูลรายได้ออนหลังอยู่ 1 ปี

4. ระยะเวลาปรับเปลี่ยนข้อมูล เพื่อสะดวกต่อการใช้และจัดทำข้อมูล เห็นควรปรับ
ข้อมูลรายได้ดังกล่าวทุก 2 ปี

จากเหตุผลดังกล่าว ส.ป.ก. จึงกำหนดรายได้ปี 2534 ที่จะใช้สำหรับกำหนดอัตรา
รายได้ผู้ยากจนปี 2535 และ 2536 เท่ากับ 13,000 บาทต่อคนต่อปี

คำขอ

1. ขออนุมัติกำหนดอัตรารายได้ เพื่อให้ใช้ในการพิจารณาอัตรารายได้ของผู้ยากจน
ซึ่งจะใช้กับหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ยากจนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจาก
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2535 โดยให้ผู้ยากจน หมายถึง ผู้ที่มีรายได้ไม่สูงกว่า
13,000 บาทต่อคนต่อปี

2. ขออนุมัติหลักการในการปรับเปลี่ยนข้อมูลอัตรารายได้ผู้ยากจนทุก 2 ปี โดยจะนำ
เสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาเป็นคราว ๆ ไปที่มีการเปลี่ยนแปลงรายได้

มติคณะกรรมการ

อนุมัติกำหนดอัตรารายได้เพื่อใช้ในการพิจารณาอัตราภาษีของผู้อยากจนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 โดยให้ผู้อยากจนหมายถึงผู้มีรายได้น้อยกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (Per-Capita Income) ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเกณฑ์

เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติค่าเช่าซื้อที่ดินตามโครงการกองทุนที่ดิน

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2536 เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2536 ได้มีมติให้ ส.ป.ก. นำเรื่องการกำหนดค่าเช่าซื้อที่ดินตามโครงการกองทุนที่ดิน เช่นคณะกรรมการกองทุนที่ดินพิจารณา ก่อน แล้วจึงนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินอีกครั้งหนึ่ง พร้อมให้เสนอแนวทางการจัดซื้อที่ดินโดยเงินกองทุนที่ดินพิจารณาค่าขึ้น ส.ป.ก. ร่วมกับ ช.ก.ส. จึงได้กำหนดแนวทางการจัดซื้อที่ดินโดยเงินกองทุนที่ดินขึ้น ซึ่งแนวทางนี้กำหนดขึ้นโดยอาศัยหลักการจากกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พ.ร.บ. ช.ก.ส. ในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุนที่ดิน และ พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดที่ดิน กล่าวคือ มาตรา 34 หวิ ของ พ.ร.บ. ช.ก.ส. ได้กำหนดไว้ว่ากองทุนที่ดินจะให้เงินกู้แก่เกษตรกรเพื่อไปจัดหาที่ดินทำกิน ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินฯ ฉะนั้น เกษตรกรเท่านั้นจึงจะกู้เงินจากกองทุนที่ดินได้ และเมื่อไปซื้อที่ดินแล้วจะต้องเป็นไปตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าจะจำหน่ายให้เกษตรกรได้ก็โดยการเช่าซื้อ โดยมีแนวทางสรุปได้ดังนี้

1. ส.ป.ก. จะจัดหาและเจรจาจัดซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดิน แล้วจัดให้ผู้รับจ้างแรงงานทางการเกษตรที่ไร้สถานะ เบียดเบียนไปดูแลแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อ
2. เมื่อเกษตรกรพอใจ และตกลงรับที่ดินและราคาที่ดินแล้ว จึงจะให้เกษตรกรไปกู้เงินกองทุนที่ดินจาก ส.ป.ก. เพื่อไปซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดิน
3. การจดทะเบียนโอนที่ดิน เจ้าของที่ดินจะออกโฉนดที่ดินให้ ส.ป.ก. ก่อน เพื่อให้ที่ดินอยู่ในข่ายบังคับตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน
4. เมื่อที่ดินตกเป็นของ ส.ป.ก. แล้ว ส.ป.ก. จะโอนที่ดินกลับคืนให้เกษตรกร โดยการโอนที่ดินให้เกษตรกรนั้น

ก. ส.ป.ก. จะโอนได้ด้วยการให้เช่าซื้อตามมาตรา 30 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ และ

ข. เกษตรกรจะคงชำระค่าเช่าซื้อให้กับ ส.ป.ก. อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ถือกรรม การเช่าซื้อสมบูรณ์ตามกฎหมาย

5. ค่าเช่าซื้อที่ดินที่ ส.ป.ก. จะเรียกเก็บจากเกษตรกรนั้น ส.ป.ก. จะเรียกเก็บ เท่ากับค่ารังวัดแบ่งแยกที่ดิน หรือค่าตรวจสอบที่ดิน ทั้งนี้

ก. เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรได้จ่ายเงิน กองทุนที่ดินที่คิดค่าที่ดินไปก่อนแล้ว หากจะให้เกษตรกรต้องจ่ายค่าเช่าซื้อที่ดินเท่ากับมูลค่าที่ดิน จริงอีก ก็จะทำให้เกษตรกรต้องรับภาระค่าที่ดินเป็นสองเท่า

ข. เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเกษตรกรที่เช่าซื้อที่ดินจาก ส.ป.ก. ทั้งการจัดที่ดินโดยเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร และเงินกองทุนที่ดินกล่าวคือเกษตรกร ที่เช่าซื้อที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อด้วยเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ เกษตรกรจะต้องรับภาระเฉพาะ ค่าที่ดินและค่าใช้จ่ายในการรังวัดแบ่งแยกที่ดิน หรือค่าตรวจสอบที่ดินเท่านั้น

6. เมื่อเกษตรกรได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก. แล้ว ก็จะนำไปจดทะเบียนจำนอง เพื่อเป็นประกันเงินกู้กับ ข.ก.ส. ต่อไป โดยที่ดินที่เกษตรกรได้รับนั้นจะอยู่ภายใต้ขอบบังคับ ของมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ

ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดซื้อที่ดินโดยเงินกองทุนที่ดินในคณะกรรมการ กองทุนที่ดินพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุม ครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2536

คำขอ

เนื่องจากการกำหนดค่าเช่าซื้อที่ดินเป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตร กรรม ดังนั้น ส.ป.ก. จึงใคร่ขออนุมัติ ดังนี้

ขออนุมัติเรียกเก็บค่าเช่าซื้อที่ดินตามโครงการกองทุนที่ดินเฉพาะค่ารังวัดแบ่งแยก ที่ดิน หรือค่าตรวจสอบที่ดิน

มติคณะกรรมการ   ออนุมัติ

เรื่องที่ 4.4 เกษตรกรอุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากที่ดินตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
อุทัยธานี และละเชิงเตรา
ยังไม่มีการพิจารณา

เรื่องที่ 4.5 การขอรับมรดกสหกรณ์เช่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกรรม
ยังไม่มีการพิจารณา

เรื่องที่ 4.6 ขอพบทวนหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อของธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์
การ เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้อนุมัติหลักการให้สำนักงาน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ทำความตกลงกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในการประชุมครั้งที่ 1/2533 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2533 และ
ครั้งที่ 4/2534 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2534 เพื่อให้เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิในที่ดินจากการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ว่าจะไดกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้วหรือได้รับสิทธิเช่าทำประโยชน์
เช่า หรือเช่าซื้อที่ดิน ขอรับสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ได้ โดยถ้าเป็นการจำนองที่ดินจะมีหน่วยงาน
3 หน่วยงาน ได้แก่ ส.ป.ก. ธ.ก.ส. และกรมบังคับคดี ร่วมดูแลการประเมินราคาที่ดินที่จะ
นำมาเป็นประกันสินเชื่อ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับทุกฝ่าย ตลอดจนเกษตรกรรายใหม่
ที่จะเข้ามารับที่ดิน

ส.ป.ก. กับ ธ.ก.ส. ได้รายงานในบันทึกข้อตกลงเรื่อง "ให้เกษตรกรผู้ได้
รับสิทธิในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมขอรับสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร" เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2535 ต่อมาได้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก.
ธ.ก.ส. และกรมบังคับคดี เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การประเมินราคาที่ดิน ครั้งที่ 1/2535
วันที่ 18 สิงหาคม 2535 โดยที่ประชุมมีมติให้กำหนดราคาประเมินที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิ
ในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อใช้เป็นหลักประกันในการขอรับสินเชื่อจาก
ธ.ก.ส. โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของราคาซื้อขายที่ดินมีจจุบัน ราคาประเมินของกรมที่ดิน
เพื่อจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และราคาประเมินของกรมการปกครอง เพื่อเสียภาษีบำรุง
ท้องที่ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้เป็นราคาประเมินที่ดินที่ ธ.ก.ส. ใจกับดูการรายย่อยทั่วไป

ความเห็น ส.ป.ก.

เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการประเมินราคาที่ดินเพื่อให้เงินเชื่อแก่เกษตรกร ส.ป.ก. จึงเห็นว่าควรกำหนดราคาประเมินที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินราคาที่ดินของ ช.ก.ศ. ที่ใช้กับลูกศรรายย่อยทั่วไป โดยที่ไม่ต้องใช้การตกลงสามฝ่ายตามหลักการที่คณะกรรมการได้อนุมัติหลักการไว้ เพราะหากเกษตรกรไม่ชำระหนี้ ส.ป.ก. ตกงที่ จะจัดซื้อที่ดินจากเกษตรกรในราคาอย่างต่ำไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่เกษตรกร เบียดหนี้ ช.ก.ศ. หรือหากมีการฟ้องบังคับจำนอง ส.ป.ก. จะซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดคืนในราคาที่ได้มีการประเมินรวมกันไว้ เว้นแต่ศาลจะกำหนดราคาสูงกว่าราคาประเมิน ก็ให้ ส.ป.ก. ซื้อตามราคานั้นอยู่แล้ว

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบตามที่เสนอเพื่อ ส.ป.ก. จะได้ดำเนินการปรับปรุงบันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานระหว่าง ส.ป.ก. กับ ช.ก.ศ. เพื่อให้การให้เงินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินของ ช.ก.ศ. มีความคืบหน้ายิ่งขึ้น

มติคณะกรรมการ

เห็นชอบให้ใช้หลักเกณฑ์การประเมินราคาที่ดินของ ช.ก.ศ. ที่ใช้กับลูกศรรายย่อยทั่วไปในการกำหนดราคาประเมินที่ดินของ เกษตรกรที่ได้รับสิทธิในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อให้เป็นหลักประกันในการขอรับเงินกู้ยืมจาก ช.ก.ศ. โดยไม่ต้องใช้การตกลงสามฝ่าย ตามหลักการที่คณะกรรมการได้อนุมัติไว้เดิม

เรื่องที่ 4.7 ขอดำเนินการตั้งคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัด

ควยในปัจจุบัน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร กรม โฉนดดำเนินการ เพื่อประกาศเขตปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการ จัดที่ดินทำกินและออกเอกสารสิทธิให้แก่เกษตรกรไม่น้อยกว่าสี่ละ 4 ไร่ การเร่งรัด งานดังกล่าวยังมีปัญหาในชั้นตอนต่าง ๆ ของการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต ปฏิรูปที่ดิน ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทำให้การปฏิบัติงานซึ่งต้องอาศัยอำนาจของคณะกรรมการ ตามกฎหมายต้องล่าช้าออกไป โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดใหม่ที่ยังไม่มีเขตปฏิรูปที่ดิน และใน ปัจจุบันมีร่างพระราชกฤษฎีกาที่ยังค้างการพิจารณาอยู่ในชั้นตอนต่าง ๆ ถึง 236 ฉบับ เป็นจังหวัดที่ยัง ไม่มีเขตปฏิรูปที่ดินถึง 21 จังหวัด

ปัญหา

การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อจัดสิทธิในที่ดินให้แก่เกษตรกรต้องอาศัยอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรมเข้าทำการรังวัดแบ่งแปลงที่ดิน และสอบสวนสิทธิการถือครองที่ดินเพื่อจัดทำบัญชีคัดเลือกเกษตรกร เสนอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาต่อไป เมื่อยังไม่สามารถประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินได้ การปฏิบัติงานในชั้นตอนต่าง ๆ ย่อมยังไม่อาจดำเนินการให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ถึงขั้นจัดที่ดินและให้เอกสารสิทธิแก่เกษตรกรได้ เนื่องจากยังไม่ได้อำนาจตามกฎหมาย ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องไปก่อนการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควร เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรมแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่ยังอยู่ในระหว่างรอการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้คณะกรรมการนั้นดำเนินการแทนคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดไปพลางก่อนระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินยังมีได้ไม่ช้า

ความเห็นของ ส.ป.ก.

เพื่อให้การเร่งรัดงานปฏิรูปที่ดินมีความเป็นไปได้ตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด เห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้อบรมหมาย ปลัดจังหวัดและผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดในจังหวัดนั้น ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ต่อไป เป็นอนุกรรมการด้วย

คำขอ

1. ขอแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปที่ดิน ระดับจังหวัด ในจังหวัดที่อยู่ระหว่างรอการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน
2. ให้คณะกรรมการตามข้อ 1. ประกอบด้วยผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรม และอาจเพิ่มรองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ได้รับมอบหมาย และปลัดจังหวัด เป็นอนุกรรมการด้วยก็ได้ตามที่เห็นสมควร
3. ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกเกษตรกร เพื่อให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาได้โดยเร็วและอำนาจ

หน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมการปฏิรูปที่ดิน ทั้งนี้ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหลักเกณฑ์ และแนวทางที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดไว้

4. ให้ ส.ป.ก. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวเป็นรายจังหวัด เสนอประธานคณะกรรมการลงนามตามที่เห็นสมควร

มลิตคณะกรรมการ ออนุมัติ

เรื่องที่ 4.8 ขอแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง กำหนดเวลาและการตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของ เกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ลงวันที่ 19 มกราคม 2536

ควมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ออกประกาศเรื่อง กำหนดเวลา และการตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของ เกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ลงวันที่ 19 มกราคม 2536 ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 6/2535 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2535 มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ สิทธิของ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินสรุปได้ดังนี้

ข้อ 5. ให้ถือเอาเวลาจนพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น ใช้นับกับเป็นเวลาที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 และ

ข้อ 5. ที่ดินของรัฐที่เกษตรกรถือครองอยู่แล้วก่อนเวลาที่กำหนดในข้อ 3 เมื่อเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำร้อง และยินยอมชำระค่าเช่า หรือค่าชดเชยที่ดินในอัตรา หรือ จำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด จะได้รับการจัดที่ดิน ให้ตามจำนวนที่ถือครองที่ดินได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่

สาระสำคัญของประกาศคณะกรรมการดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่ประสงค์จะให้ผูกรอบครอง และทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐนำที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดิน ได้รับสิทธิในที่ดินตามวิธีการปฏิรูปที่ดิน ตามที่ถือครองจริง แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ โดยมี

เงื่อนไขให้ผู้ถือครองที่ดินต้องเสียค่าเช่า หรือค่าเช่าเขตที่ดินในอัตรา หรือจำนวนที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ผู้ได้รับสิทธิในที่ดินดังกล่าวจะต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง และห้ามแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนให้แก่ สถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก.

ปัญหา

การประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินที่ดำเนินการอยู่แต่เดิมเป็นการกำหนดเขตโดยถือเขตของอำเภอเป็นหลัก การปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ จึงต้องจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรไปตามลำดับระยะเวลาที่ได้รับที่ดินของรัฐมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ได้รับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจากกรมป่าไม้ หรือได้รับที่ว่างจากป่าไม้อาวุรกิจจากคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ หรือได้รับที่สาธารณประโยชน์จากสภาตำบล และจังหวัด เป็นต้น ซึ่งที่ของรัฐเหล่านี้อาจได้รับมาปฏิรูปที่ดินหลังจากประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไปแล้ว เป็นเวลาหลายปีก็ได้

ดังนั้น ประกาศของคณะกรรมการ ลงวันที่ 19 มกราคม 2536 ให้ถือเอาเวลา ก่อนพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่นั้นไว้บังคับเป็นเวลาที่คณะกรรมการกำหนด จึงยังไม่สามารถสนองตอบการให้สิทธิแก่เกษตรกรที่ถือครอง และทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ มาก่อนการนำที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดินได้ทั้งหมด เนื่องจากผู้ถือครองที่ดินของรัฐอยู่แต่เดิม แต่ ส.ป.ก. ได้รับที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดินภายหลังการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน หลายปีจะไม่สามารถได้รับสิทธิในที่ดินเท่าเทียมกับผู้ถือครองที่ดินมาก่อนพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไว้บังคับในระยะเวลาเดียวกันแก่คนละเขตปฏิรูปที่ดินได้ ทั้งนี้ เป็นการถือครองที่ดินมาก่อนการนำที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดินเช่นเดียวกัน

ความเห็น

ส.ป.ก. มีความเห็นว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร ให้สามารถให้สิทธิแก่เกษตรกรผู้ครอบครอง และทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ มาก่อนการนำที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดินให้ได้สิทธิในที่ดินตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดิน กำหนดเพื่อให้เกิดความเสมอภาค และเท่าเทียมกับตามเงื่อนไขของกฎหมาย

คำขอ

1. ขอแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง กำหนดเวลาและการตรวจสอบระยะเวลาการครอบครองที่ดินของเกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ข้อ 3 ให้มีความดังนี้

“ให้ถือเอาเวลาที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้นไว้บังคับ เป็นเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด เว้นแต่ในท้องที่ที่มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไว้แล้ว ให้ถือเอาเวลาที่ ส.ป.ก. รับมอบที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดิน เป็นเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

2. ให้ ส.ป.ก. จัดทำประกาศคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมเสนอประธาน คณะกรรมการลงนามตามหลักการที่ได้อบรมอนุมัติ
มติคณะกรรมการ ออนุมัติ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.1 การพัฒนาทรัพยากรธรณีในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน

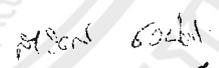
ผู้แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเสนอต่อที่ประชุมว่า ตามที่กระทรวง เกษตร และสหกรณ์ มีนโยบายจัดสรรพื้นที่ที่มีสภาพเสื่อมโทรม ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกรรม ไปปรับปรุง เป็นพื้นที่ เพื่อการ เกษตรกรรมนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า บริเวณ พื้นที่ดังกล่าวยังคงมีศักยภาพทางแร่สูงหลายพื้นที่ จึงใคร่ขอความร่วมมือและสนับสนุนจากกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ยินยอมให้กรมทรัพยากรธรณีได้เข้าไปพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว เพื่อนำเอาทรัพยากร ธรณีที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ เป็นการเพิ่มค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ และส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้ จากการ เข้าไปพัฒนาทรัพยากรธรณีอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวของกรมทรัพยากร ธรณีจะอยู่ภายใต้ กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องของทุกประการ

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. ศึกษารายละเอียดและนำเสนอคณะกรรมการในคราวต่อไป

เลิกประชุม เวลา 14.30 น.

นาย กิตติ จักบุญรักษ์
(นายกิตติ จักบุญรักษ์)
เจ้าหน้าที่บริหารงานเผยแพร่ 7
ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายประชุม
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นายประเสริฐพันธุ์ พิพัฒน์กุล)
เลขานุการสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกรรม
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกรรม

(นายศรีโรจน์ จีรวัตน์เจริญยา)
เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางสาวศิริ ชวนิชย์)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5